

با وجود افزایش تعداد قراردادهای ارتباط با صنعت و جامعه در سال گذشته، درآمدها تفاوت خاصی نداشته است

رشد قراردادهای دانشگاه‌ها منهای تورم؛ فقط ۳ درصد

زهرا رضانی
محرک‌گر گروه دانشگاه

مشارکت اساتید در انجام قراردادهای پژوهشی و گرفتن پروژه‌های بیرون دانشگاهی را باید یک بازی دو سربرد برای کشور دانست. قراردادهایی که هم برای استاد و دانشگاه آورده مالی به همراه خواهد داشت و هم مشکلی را از صنعت و جامعه و در یک کلام سفارش دهنده آن پژوهش برطرف خواهد کرد. قراردادهایی که هرچند سهمی در کشور ما برای ارتقای اساتید و به تبع آن وضعیت پرداخت‌های مالی از سوی دانشگاه‌ها به آنها ندارد اما در صورتی که بتوان وزن قابل قبولی به آنها داد می‌تواند در میان مدت و بلندمدت ریل‌گذاری حرکت دانشگاه‌ها را تغییر داده و به یکی از اصلی‌ترین بازوها برای کسب درآمدهای اختصاصی دانشگاه‌ها تبدیل شود. اما واقعیت این است که عملاً این پژوهش‌ها چندان در کشور ما جدی گرفته نمی‌شوند، به طوری که در گزارشی با عنوان «۷۳ درصد اساتید در پروژه‌های صنعت و جامعه مشارکت ندارند» به این مهم پرداختیم که عملاً بخش قابل توجهی از جامعه دانشگاهی از مشارکت در این پروژه‌ها به دور هستند و دانشگاه‌های پایتخت مانند تهران، علم و صنعت و صنعتی شریف هم براساس آمار منتشرشده از سوی خود دفتر ارتباط با صنعت و وزارت علوم، بیشترین سهم را در گرفتن پروژه‌های بیرون دانشگاهی دارند؛ مسأله‌ای که نشان می‌دهد توزیع متوازنی هم هرچه دانشگاه‌ها اسم و رسم بیشتری در کشور داشته باشند، منفعت بیشتری هم از این موضوع می‌برند.

کمتر از ۲ درصد مقالات؛ تقاضامحور بوده است

شاید در ابتدا بد نباشد نگاهی داشته باشیم به میزان پارساهایی که از همان ابتدا بسته به سفارش ارگان و دستگای نگارش شده‌اند چراکه براساس آمار منتشرشده از سوی ایراندک در سال ۱۴۰۰، ۵۱ هزار و ۸۳۷ مقاله در ژمره پارساهای غیرتقاضامحور و تنها ۷۴۸ پارسای تقاضامحور وجود داشته است، یعنی تنها ۱٫۴ درصد آنها مقالات تقاضامحور بوده که نشان دهنده کوچک بودن سهم مقالات سفارشی در آن بازه زمانی است. اما نکته قابل توجه دیگر اینکه بیشترین آمار مقالات تقاضامحور در آن سال مربوط به بخش کشاورزی با سهم ۲۹ درصدی بوده است، بعد از آن

تورم برای این سال ۱۴۰۱، عملاین رشد ۳٫۲ درصد بوده است. این میزان در مقایسه سال‌های ۱۴۰۰ و ۹۹ هم در این حوزه صدق می‌کند و با لحاظ کردن تورم ۴٫۲ درصدی سال ۱۴۰۰، باید عنوان کرد میزان رشد این سال هم ۰٫۶ درصد بوده است.

رشد ۰٫۰۰۱ درصدی قراردادهای نسبت به GDP

اگر بخواهیم مجموع قراردادهای سال ۹۹ را نسبت به تولید ناخالص ملی حساب کنیم باید عنوان کرد میزان مبلغ آن سال با در نظر گرفتن نرخ ۲۳ هزار و ۱۵۰ تومانی دلار، رقمی بالغ بر ۹۲ میلیون و ۳۱۱ هزار دلار می‌شد، حال اگر سهم ۱۵ هزار و ۲۴۰ دلاری کشور در تولید ناخالص ملی را ملاک قرار دهیم باید عنوان کرد مجموع این قراردادها تنها سهم ۰٫۰۱۶ درصدی را در تولید ناخالص داشته است. این میزان در سال ۱۴۰۰ هم رقمی معادل ۹۳ میلیون و ۷۳۹ هزار دلار می‌شود اما رقم تولید ناخالص ایران در آن سال ۱۶ هزار و ۵۵۷ دلار بود که معنایش آن است سهم تولید ناخالص کشور از انجام این قراردادها ۰٫۰۱۷ درصد بوده است. این میزان برای سال ۲۰۲۲ هم چندان تفاوتی نکرده است چراکه آمار کلی مجموع قراردادهای آن سال با در نظر گرفتن ۴۹ هزار تومانی، به ۹۶ میلیون دلار می‌رسید؛ میزانی که اگر در کنار سهم ۱۸ هزار و ۷۵ دلاری تولید ناخالص کشور در آن سال قرار بگیرد به ۰٫۰۱۸ درصد از کل تولیدات ناخالص کشور خواهد رسید. یعنی عملاً در این بازه زمانی سهم قراردادهای پژوهشی از تولید ناخالص ملی هر سال ۰٫۰۰۱ درصد رشد داشته است.

با این حساب نمی‌توان انتظار داشت با رشد رقم قراردادهای پژوهشی در شرایط فعلی دانشگاه‌های کشور بتوانند سهم قابل توجهی در تولید ناخالص ملی داشته باشند؛ از طرف دیگر تعداد مجریانی که در این قراردادها هم مشارکت کردند هر از چهار هزار و ۶۱۷ نفر در سال ۹۹ به ۶ هزار و ۳۴۳ نفر رسیده که نشان از رشد ۷۲ درصدی داشته، اما عملاً بخش قابل توجهی از این مجریان هم در دانشگاه‌های مطرح پایتخت بوده‌اند، به طوری که براساس گزارش منتشرشده خود وزارت علوم، دو هزار و ۲۶ عضو هیات علمی دانشگاه تهران در اجرای این قراردادها همکاری داشته‌اند و این مسأله نشان می‌دهد حتی روند توزیع قراردادها در دانشگاه‌ها هم از یک روال مشخصی تبعیت نمی‌کند و این مسأله می‌تواند مشکلات جدی‌ای را برای دانشگاه‌های دور از پایتخت ایجاد کند.

فنی و مهندسی با سهم ۲۲ درصدی قرار دارد. نگارش مقالات در حوزه‌های علوم پایه و هنر هم ۱٫۴ درصد براساس تقاضاهای این حوزه بوده است. اما کمترین میزان هم مربوط به علوم پزشکی با ۰٫۸ درصد بوده است.

رشد ۶۸ درصدی مبلغ قراردادهای ظرف یک سال

مجموع مبلغ قراردادهای ارتباط با جامعه و صنعت براساس آمار منتشرشده از سوی دفتر ارتباط با صنعت در سال ۹۹، رقمی معادل دو هزار و ۱۳۷ میلیارد تومان بوده است؛ رقمی که یک سال بعد به سه هزار و ۱۰۶ میلیارد تومان رسیده بود؛ یعنی رشد ۶۸ درصدی را تجربه کرده است. این میزان رشد در سال ۱۴۰۱ هم نسبتاً حفظ شد و مجموع مبلغ این قراردادها با رشد ۶۶ درصدی به چهار هزار و ۷۴۴ میلیارد تومان رسید. شاید در ابتدا این مبلغ رقم‌های بزرگی به نظر برسد اما وقتی تعداد قراردادها نگاه می‌کنیم باید عنوان کرد این رقم‌ها برای هر پروژه چندان زیاد نبوده است. برای مثال با در نظر گرفتن ۱۰ هزار و ۸۳۵ قرارداد در سال گذشته به هر قرارداد ۴۳۴ میلیون و ۱۲۸ هزار تومان رسیده است که طبیعتاً برای انجام یک پروژه پژوهشی و رسیدن به راهکارهای علمی عملیاتی رقم بزرگی محسوب نمی‌شود.

مبلغ قراردادهای پژوهشی ۳ درصد رشد کرد

شاید در این ابتدا باید نباشد به این نکته توجه کرد که تعداد قراردادها از ۴۰۰ در سال ۹۹ به ۹۹۷ قرارداد در سال ۱۴۰۰ رسیده که نشان از رشد ۴۰ درصدی دارد برای سال ۱۴۰۱ هم تداوم داشته و با رسیدن این میزان به هزار و ۱۰۰ قرارداد، حاکی از رشد ۱۰ درصدی دارد؛ با این حال مبلغ قراردادهای عملاتی‌تر زیادی نداشته است. یعنی با وجود اینکه مبلغ قراردادهای در این سه سال، بیش از ۵۰ درصد رشد داشته اما اگر قرار باشد میزان تورم سال به سال را هم در این مسأله دخیل کنیم، عملاً درصد رشد صورت گرفته دردی از جامعه دانشگاهی دو نمی‌کند و در مقابل هم نمی‌تواند چشم‌انداز روشنی را پیش روی صنعت و جامعه برای رسیدن به راهکارها مشخص برای برون رفت از مشکلات شان به تصویر بکشد. یعنی اگر قرار باشد با در نظر گرفتن نرخ تورم سالانه در سه سال مدنظر این گزارش در نظر بگیریم، میزان رشد مبلغ قراردادهای با عملاً سهم بسیار اندکی بوده است. مقایسه مجموع قراردادهای ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰ گرچه حکایت از رشد ۶۶ درصدی را نشان می‌دهد، اما با لحاظ نرخ تورن ۲۶٫۵ درصدی

پاسخ معاون پژوهشی وزارت علوم درباره چرایی عدم حضور سه چهارم اساتید در قراردادهای ارتباط با صنعت:

اساتید آماده هستند اما کشتی از سمت بازار وجود ندارد

راهایی نکرده اما آمار ما نشان می‌دهند موضوعاتی که به کارگروه ارجاع داده می‌شوند رشد داشته‌اند. تقاضا این است که سازمان مالیاتی کشور به صورت بسیار شفاف به تمام صنایع اعلام کند که اگر براساس قانون قراردادی را طبق ضوابط ذکرشده و از مسیری که گفته شده انجام دهند، مشمول آن می‌شوند. جالب اینکه اگر حتی سازمانی مشمول این قانون شود اما مالیات امسال خود را بدهند از مالیات سال بعدش کسر می‌شود. اگر سازمان امور مالیاتی این موضوع را شفاف سازی کند بسیار کمک بزرگی خواهد بود، البته در این بین وظیفه سامانه «نان» هم رسانی نیازهاست.»

قراردادهای صنعتی مبنای ارتقای اساتید می‌شوند

معاون پژوهشی وزارت علوم تحقیقات و فناوری دموورد امتیازهای ویژه برای اساتیدی که در این قراردادها شرکت می‌کنند، افزود: «به شدت در آیین‌نامه گزنت و به زودی در آیین‌نامه ارتقا برای چنین پایان‌نامه‌ها و رساله‌هایی امتیازهای ویژه قائل خواهیم شد. یعنی برای گرفتن پایه سالیانه و گزنت و ارتقا در آینده بر این اساس عمل می‌شود و اینها ابزارهای قانونی است که در اختیار ما قرار دارند، پس این موضوع را در کنار ماده ۱۳ و اطلاع‌رسانی‌های صورت گرفته باید قرار دهیم. همچنین در همین باره جلسات متعددی با معاونان دانشگاهی داشته و دفتر

صورت نیست که مابقی اعضا آمادگی کار نداشته باشند، بقیه آمادگی کار دارند ولی کشتی که باید از سمت بازار برای آنها ایجاد شود، وجود ندارد. طبیعتاً وزارت علوم باید در این حوزه اطلاع‌رسانی کند، همچنین می‌توان از طریق وضع قوانین و مقررات ارتباط را بیشتر کرد.» معاون پژوهشی وزیر علوم بیان داشت: «خوشبختانه در کشور اتفاقات بسیار خوبی افتاده است. ابتدا باید از مجلس شورای اسلامی بگویم؛ قانون حمایت از تولید دانش بنیان قانون بسیار پیشرفته‌ای است و برخی از بندهای آن به صورت خاص تمرکز روی ارتباط با صنعت دانشگاه دارد. ماده ۱۱۳ این قانون مشخص کرده که اگر صنایع خصوصی و دولتی با دانشگاه‌ها قرارداد تحقیق و توسعه ببندند از مالیات آنها کم می‌شود. ما به شدت در این مورد تبلیغ می‌کنیم؛ چراکه بسیاری از صنایع هنوز اطلاع ندارند یا هنوز نسبت به این موضوع محتاط هستند اما این محقق می‌شود و با همکاری بسیار خوبی که بین وزارت علوم و معاونت علم و فناوری وجود دارد شورای هم برای آن پیش بینی شده است.»

قراردادهای تحقیق و توسعه صنایع رشد داشته است

صالحی با تأکید بر اینکه آمارهای وزارت علوم نشان می‌دهد که این قراردادها به شدت رشد داشته‌اند، عنوان کرد: «آمار آن به زودی منتشر می‌شود. قراردادهای ماده ۱۳ از شروع شده و کارگروه آن هنوز موضوعات

فاطمه طاری بخش خبرنگار گروه دانشگاه

با وجود اینکه تا امروز وزارت علوم اقدامات مختلفی مانند راه‌اندازی سامانه نان را برای برقراری ارتباط بهتر بین دانشگاه و صنعت انجام داده است، اما عملاً هنوز آن انتظاری که از ورود جدی جامعه دانشگاهی برای حل چالش‌های می‌رود، برآورده نشده و در مقابل صنعت و جامعه هم هنوز اعتماد کامل را به دانشگاه ندارد. پیمان صالحی، معاون پژوهشی وزیر علوم هم به نوعی این مهم را تأیید کرده و معتقد است بازار هنوز آنطور که باید وارد عمل نشده تا بتواند از ظرفیت اساتید دانشگاهی بهره ببرد.

پیمان صالحی، معاون پژوهشی وزیر علوم درخصوص مشارکت اعضای هیات علمی در قرارداد‌های جامعه و صنعت بیان کرد: «قرارداد ارتباط با صنعت دو وجه دارد؛ یکی کارفرما و دیگری مجری است، ما وجه عرضه هستیم، یعنی وزارت علوم طرف عرضه است و هیات علمی‌های فوق‌العاده، امکانات زیرساختی و پارک‌های علم و فناوری تماماً در طرف عرضه قرار دارند. سمت دیگر سمت تقاضای واقعی است که در صنعت و جامعه باید اتفاق افتد. چیزی که ما در سمت عرضه داریم درست است و مشکلی در آن سمت وجود ندارد.»

او در همین زمینه افزود: «حدود هفت هزار هیات علمی از ۲۸ هزار هیات علمی وزارت علوم قرارداد ارتباط با صنعت دارند اما به این

ارتباط با صنعت چه در وزارت علوم و چه در دانشگاه‌ها همگی روی این مسأله متمرکز شده‌اند.»

«نان» پنجره واحد نظام ملی علوم تحقیقات و فناوری شد

صالحی درباره وضعیت فعلی سامانه نان و افزایش استقبال از آن گفت: «ما مسیری قدیمی داریم که ۴۰ تا ۵۰ سال روی آن کار شده اما این سامانه موضوع جدیدی است که از دوسال پیش شروع شده، حتی در قوانین بودجه امسال نیز اسم نان در چند جا آمده است. در جلسه شورای عتف رئیس جمهور این مهم را عنوان کرد که سامانه نان به نام پنجره واحد نظام ملی علوم تحقیقات و فناوری معرفی شده است. این امر نشان می‌دهد که این سامانه، سامانه وزارت علوم نیست و به پنجره‌ای ملی تبدیل شده است.»

او خاطرنشان کرد: «سامانه نان به‌تازگی رشد کرده و این وظیفه ما خواهد بود که موضوعات را برای صنایع مختلف تبیین کنیم تا این کار را انجام دهند. از سوی دیگر برای اعضای هیات علمی امتیازهایی در نظر گرفته‌ایم که من به‌عنوان هیات علمی اگر از سامانه نان طرح را بگیرم به مراتب از نظر امتیازهایی که می‌گیرم در ترفیع، انتقال وضعیت و ارتقا و گزنت برای من بهتر خواهد بود تا اینکه بخواهم به صورت مستقیم با صنایع ارتباط بگیرم.»

شهر داری محمدشهر

مناقصه عمومی حفظ و نگهداری و ترمیم فضای سبز، مبلمان، ابنیه و تأسیسات وابسته به پارک آزادگان و پارک گلها

- مهلت دریافت اسناد فراخوان: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳ تا ساعت ۱۴:۳۰
- مهلت ارسال پیشنهادات: ۱۴۰۲/۰۸/۰۳ تا ساعت ۱۴:۳۰
- زمان بازگشایی پاکت‌ها: ۱۴۰۲/۰۸/۰۴ ساعت ۰۸:۰۰
- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: سپرده شرکت در مناقصه مورد اشاره به مبلغ ۲/۵۵۷/۱۳۳/۵۵۰ ریالی می‌باشد که می‌بایست به صورت ضمانتنامه معتبر بانکی با اعتبار حداقل سه ماهه یا رسید سپرده نقدی ارائه گردد.
- اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: استان البرز، محمدشهر، بلوار امام خمینی (ره)، خیابان شهید شاه حسینی، شهرداری محمدشهر.
- شماره تماس: ۰۲۶-۳۵۷۰۵

مهرداد حسن‌زاده - شهردار محمدشهر

تاریخ چاپ نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹

تاریخ چاپ نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۳۰ (شناسه آگهی: ۱۵۸۷۰۲۲)

- مهلت دریافت اسناد فراخوان: ۱۴۰۲/۰۷/۱۸ تا ساعت ۱۲:۰۰
- مهلت دریافت اسناد فراخوان: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳ تا ساعت ۱۴:۳۰
- زمان بازگشایی پاکت‌ها: ۱۴۰۲/۰۸/۰۴ ساعت ۰۸:۰۰
- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: سپرده شرکت در مناقصه مورد اشاره به مبلغ ۲/۵۵۷/۱۳۳/۵۵۰ ریالی می‌باشد که می‌بایست به صورت ضمانتنامه معتبر بانکی با اعتبار حداقل سه ماهه یا رسید سپرده نقدی ارائه گردد.
- اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: استان البرز، محمدشهر، بلوار امام خمینی (ره)، خیابان شهید شاه حسینی، شهرداری محمدشهر.
- شماره تماس: ۰۲۶-۳۵۷۰۵

مهرداد حسن‌زاده - شهردار محمدشهر

تاریخ چاپ نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹

تاریخ چاپ نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۳۰ (شناسه آگهی: ۱۵۸۷۰۲۲)

روزنامه فرهیختگان

صدای نخبگان
نگاه جوانان
FARHIKHTEGAN

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANONLINE

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY